

ПОВЕРНЕННЯ БОГДАНА ВЕСОЛОВСЬКОГО

Коли я починав писати цю книгу, то розумів, що переді мною надзвичайно складне завдання – повернути на п'єдестал композитора, який був викреслений з мистецького процесу радянської доби, і створити щось на зразок ефекту «птаха Фенікса».

Хто нині знає в Україні, що Богдан Весоловський або Бонді (так ще називали композитора) у 1930-і роки був одним із батьків української естрадної пісні? Натомість останні 50 років він був культовим композитором в українській діаспорі Канади, США, Аргентини, Австралії та Європи. Його називали королем української танцювальної музики. Але разом з тим, до його творчої спадщини, до його романсів зверталися і великі співаки міжнародного рівня, які виступали на найпре-стижніших сценах світу – маестро Володимир Луців, солісти «Метрополітен-Опера» в Нью-Йорку Іванка Мигаль і Андрій Добрянський, а також Василь Тисяк, якому аплодували у багатьох європейських оперних театрах.

Перебуваючи в Канаді у часи «холодної війни» за залізною завесою, він писав пісні на слова Володимира Сосюри і Максима Рильського, Олекси Слісаренка і Тодося Осьмачки, Агатангела Кримського і Василя Симоненка, Олександра Олеса і Дмитра Загула, Ганни Чубач і Павла Тичини та багатьох інших. Його популярні танго співали і в Україні, що правда, нічого не знаючи про автора. Твори Весоловського на Заході порівнювали з «Кумпарсітою» чи «Капрі», а в Україні на його творчість було повне «табу».

Він був, мабуть, єдиним українським композитором, якому протягом 1950–60-х років вдалося випустити понад два десятки вінілових альбомів, записаних знаменитими канадськими, англійськими та українськими музикантами у відомих студіях звукозапису. До України потрапило лише кілька його платівок, які таємно перевозили через кордон українські колеги. Лише через кілька десят-

ків років шляхом Богдана Весоловського піде Квітка Цісик (її батько Володимир знав Бонді ще зі Стрії), яка в Сполучених Штатах Америки видасть два альбоми українських пісень, записаних з найкращими музикантами в одній з найвідоміших студій.

Богдан Весоловський – також один з небагатьох українських композиторів, який творив трьома мовами – українською, англійською та німецькою.

Його життя ламали жорна трагічних міжвоєнних часів, Другої світової війни, а також періоду «холодної» війни. Ці жорна змусили композитора пройти випробування долею біженця і емігранта, проклавши його життєву дорогу через Україну і Польщу, Чехословаччину і Австрію, Німеччину і Канаду. Він був великим українцем, хоч ніколи й не мав українського паспорта.

Взявши перо, я розумів, що сама доля зобов'язує мене на весь голос і на увесь світ говорити про несправедливо

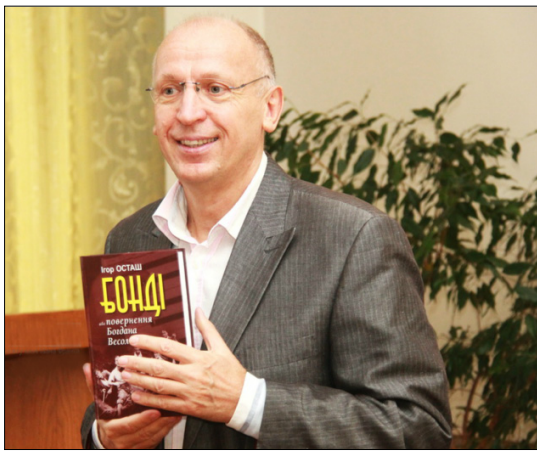
забуте ім'я. Я відчув також велику гордість, а разом з тим і відповідальність, бо побачив багато збігів і переплетінь у наших біографіях, хоча нас розділяє у часі два покоління. Мало того, що ми – земляки (Богдан Весоловський народився у Відні, але його дитинство і молоді роки пройшли, як і у мене, – в Стрию і на Стрийщині), нас об'єднує і наша альма-матер – Львівський університет. За освітою Богдан Весоловський, так само як і я, був правником. Виїхавши зі Львова, він продовжував студії у Відні, здобувши диплом Консульської академії. Тобто фактично був ще й дипломатом. І якби не війна, то, може, він зробив би блискучу дипломатичну кар'єру. А мене як Надзвичайного і Повноважного Посла України доля закинула до Канади, де він жив і творив. І саме там з'явилася ідея написання цієї книги.

Глибокий внутрішній трагізм Бонді полягав у тому, що він безмежно любив Україну, все життя марив нею і творив тільки для неї, але з політичних мотивів не міг повернутися додому. І коли доля дала йому шанс після тривалої розлуки наприкінці життя доторкнутися до української землі, його серце не витримало. Він сів у літак у Львові, що мав полетіти з України, і відчув, що це момент, коли все обривається... Ринули чоловічі гіркі сльози розпачу, і з вуст зірвалася лише одна фраза: «Я більше не повернуся в Україну...».

Ми відновлюємо історичну справедливість, адже Богдан Весоловський належить цій землі, належить Україні.

Цю книгу написано на основі архівних документів, багатьох публікацій, розповідей та спогадів дружини Олени, сина Остапа, родичів, друзів, колег в Україні, Канаді та Австрії. Вона дає змогу зрозуміти всю велич постаті великого композитора і великого українця.

Епіграфом до книги обрано уривок з пісні «Життя», текст якої належить його улюбленому поетові Володимир Со-

сюрі, на слова якого написав близько двадцяти пісень. Богдан Весоловський завжди оспівував любов – любов до рідної землі, любов до людей. Своє життя він поклав на вівтар української пісні.

Композитор пройшов життєвий шлях із іменем Бонді. Тож можна пожартувати, що ми творимо сучасну українську «бондіану». І, можливо, це звучить надто амбітно, але настав час «бондізувати» українську естраду. Для декого з виробників (інакше не можу назвати) сучасних музичних шоу це може здатися «неформатом», але наша думка така: за музикою Весоловського – майбутнє.

Ігор ОСТАШ

Disc #1		Disc #2	
1. Бурла Муз. Б. Весоловський	1:40	1. Тіла Моя Найдорожча You Are My Precious Jewel	3:40
2. В Акадію In The Academy	3:34	2. Ковчег Рай Ark of Paradise	2:54
3. Невідома Unknown	2:23	3. Шлюбний Wedding	2:16
4. Фантасма Мама Нін' Phantasma Mama Nina	3:09	4. Алієн Alien	2:16
5. Море Ракети Sea of Rockets	2:20	5. Алієн Alien	2:16
6. Сестро Sister	3:54	6. Сестро Sister	3:54
7. В Іван In Ivan	3:34	7. Сестро Sister	3:54
8. Жоржина Zhorzhina	3:30	8. Сестро Sister	3:54
9. Рана Брата Микола A Tear of Brother Mykola	2:41	9. Сестро Sister	3:54
10. Та в Акадію Світ та Життя That World With Love and Life	2:15	10. Сестро Sister	3:54
11. Море Ракети Sea of Rockets	2:20	11. Сестро Sister	3:54
12. Море Ракети Sea of Rockets	2:20	12. Сестро Sister	3:54
13. Не Сиринці Not Sirens	3:27	13. Сестро Sister	3:54
14. Людина Human	3:30	14. Сестро Sister	3:54
15. Алієн Alien	2:16	15. Сестро Sister	3:54
16. Сестро Sister	3:54	16. Сестро Sister	3:54
17. Сестро Sister	3:54	17. Сестро Sister	3:54
18. Сестро Sister	3:54	18. Сестро Sister	3:54
19. Сестро Sister	3:54	19. Сестро Sister	3:54
20. Сестро Sister	3:54	20. Сестро Sister	3:54

Богдан Весоловський та Ірина Яросевич

Ірена Андерс (у дівочтві Ірина Яросевич, артистичний псевдонім Рената Богданська) – українська і польська естрадна співачка, театральна акторка, кіноактриса.

Навчалася у Львові в школі та гімназії сестер Василянук, в Українській торговельній школі. Паралельно, упродовж десяти років (1929–1939 рр.), навчалася у Вищому музичному інституті імені Миколи Лисенка: спочатку в класі фортепіано свого двоюрідного брата Нестора Нижанківського, успішного композитора і піаніста з віденською та празькою освітою; затим у вокальних класах видатної української оперної співачки, у минулому примадонни харківської опери Марії Сокіл та Лідії Улуханової, теж представниці східноукраїнської вокальної школи.

У час навчання Ірина Яросевич співала народні пісні, романси, оперні арії. Брала участь у постановках уривків з опери «Фауст» Шарля Гуно (Маргарита), «Євгеній Онегін» Петра Чайковського (Тетяна), дитячих опер Кюї та Стеценка (головні ролі). Була учасницею відкритих академічних концертів. Уперше випробувала себе в естрадному жанрі як солістка джаз-оркестру Леоніда Яблонського (Ябця). Учасниками оркестру були, зокрема, Анатолій Кос (у майбутньому – композитор Анатолій Кос-Анатольський) і Богдан Весоловський. **Ірина співала їхні пісні, а з Богданом Весоловським її єднало почуття першого юнацького кохання, на згадку про яке пізніше взяла собі псевдонім Рената Богданська.**

1940 року співачка стала солісткою «Тео-джазу», створеного при обласній філармонії в переваж з числа музикантів-євреїв, які, рятуючись від нацистів, прибували до Львова з Польщі. Керував колективом відомий польський композитор Генріх Варс.

У серпні 1940 р. «Тео-джаз» вирушив у свою першу, а в березні 1941 р. другу гастрольну подорож містами України та Советського Союзу. Під час виступів у Києві, Ірина Яросевич вийшла заміж за Гвідона Боруцького

– популярного співака довоєнної Польщі, в Москві записала на грамплатівці «Тео-джазу» російською мовою пісню Г. Варса «Перший знак».

Початок советсько-німецької війни та окупація німцями Львова унеможливили повернення «Тео-джазу» додому. Восени 1941 р. Рената стала членом мистецької одиниці польського військового формування генерала Владислава Андерса, що організовувалося в ССРСР. З цим формуванням (II-й польський Корпус у складі англійських військ) Рената Богданська пройшла великий шлях через державу Близького Сходу до Італії, де після переможного бою на Монте Касіно виконала легендарну пісню «Червоні маки на Монте Касіно». Незабаром знялася у двох художніх фільмах – польському «Велика дорога», італійському «Незнайомий з Сан Маріно» (грала поряд з Вітторіо де Сіка і Анною Маньяні).

Після війни Рената Богданська вийшла заміж удруге за генерала Андерса. Подружжя оселилося в Англії. Відтоді артистична діяльність Ренати протікала в рамках культурницької праці польської еміграції, музичну потугу якої представляли імена Генріха Варса, Фелікса Конарського (Реф-Рена), Маріана Гемара та інших. Рената виконує їхні старі та нові пісні в концертах Полонії, радіо «Свобода» та «BBC». Значна частина цього репертуару була записана на грамплатівки. Двічі обставини були сприятливі для того, щоб виконавиця звернулася і до українського репертуару. **В 60-х роках XX ст. вона неперевірено зітптертувала у супроводі оркестру Генріха Нойберга дві пісні Богдана Весоловського («Я знов тобі» на слова Ганни Чубач та «Було високе чисте небо» на слова Лесі Тиглій) для його авторської платівки-гіганта «Мрії», а також взяла участь у формуванні платівки «Мій рідний край», на яку наспівала колискову «Ой ходить сон», народну пісню «Човен хитається» та у складі тріо з В. та Л. Луцівами популярну тоді в Україні пісню О. Білаша на слова Д. Павличка «Як впаде в Чорногорі».** Останні роки життя Рената Богданська значною мірою присвятила утвердженню пам'яті про її pokojного чоловіка. Має урядові польські нагороди.

Померла 29 листопада 2010 року у Лондоні. Перепохована 21 травня 2011 року на військовому цвинтарі Монте-Касіно біля могили чоловіка.

Ірена Андерс – Рената Богданська ніколи не приховувала, що є українкою, але одруження з відомим польським діячем, довголітнє перебування в таборі польської військової еміграції, що збіглося з піком загострення українсько-польських етнічних конфліктів, характерних для першої половини XX ст., звузили коло її спілкування з українцями, яке почало відновлюватися лише в останній період життя.

Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії

